

AMENAJAREA DURABILĂ A REZERVAȚIEI NATURALE RÂPA ROȘIE

Prof. IOAN FLEACĂ, Timișoara

“Să adoptăm la toate nivelurile planuri și regulamente de dezvoltare durabilă care să integreze în orice proiect de dezvoltare conservarea și reabilitatea mediului ca parte integrantă din toate inițiativele de dezvoltare”

CARTA PĂMÂNTULUI

ABSTRACT: *Râpa Roșie (Red Ravine) is a protected area located near the city of Sebes. It is a very important milestone, a true natural wonder of nature. There in Romania so small a geographic area in which to concentrate a large number of current geomorphological processes and microform so bizarre. These features require an area development program for tourism, respecting the principles of sustainable development.*

Key words: *protected area, geomorphological processes, sustainable development.*

1. Necesitatea amenajării durabile

E mare lucru să poți face ordine într-un spațiu geografic dezorganizat, haotic. Amenajarea lui la standarde înalte ar putea avea și un rol simbolic, transmițând generațiilor viitoare un mesaj pozitiv asupra capacității organizatorice a celor care-l traduc în realitate.

Râpa Roșie este mai mult decât o arie protejată. Ea este un reper natural foarte important, un simbol natural al municipiului Sebeș, o adevărată minune a naturii. Nu există în România un spațiu geografic atât de restrâns în care să se concentreze un număr atât de mare de procese geomorfologice actuale și microforme de relief atât de bizare.

La modul extrem de general, Râpa Roșie reprezintă un spațiu geografic restrâns dar unic, definit de interacțiunea și conexiunea elementelor naturale existente (o anumită declivitate a versantului deluros, un substrat petrografic deosebit, o comunitate vie aparte etc.) între care s-a stabilit în timp îndelungat

o anumită dinamică și organizare specifică care să-i confere identitate și funcționalitate. Aceasta funcționalitate este dominată aici de procesele geomorfologice actuale (care au creat incredibila paletă de microforme de relief).

În concepția noastră nu-i suficient să înființezi arii naturale protejate, să le clasifici, să le subliniezi importanța. Acest lucru reprezintă doar primul pas. Pașii următori vizează aspectele calitative referitoare la administrarea lor la managementul lor, la eficiența asigurării unei protecții reale împotriva agresiunii antropice și chiar la îmbunătățirea continuă a calității respectivului mediu protejat.

Desigur este vorba aici de o politică investițională, de finanțare în mai multe etape, care să asigure înfăptuirea întocmai a proiectelor secvențiale și în final a proiectului general de amenajare integrală a rezervației naturale.

În cele ce urmează vom încerca să schițăm câteva dintre consecințele posibile

post amenajare durabila.

Transpunerea in practica a acestei **strategii de natura vizionară** ar avea efecte benefice imediate și de lunga durată asupra rezervației naturale Râpa Roșie. Fara pretenția de a le epuiza pe toate, enumerăm câteva pe care le consideram mai importante:

- o însănătoșire rapidă a covorului vegetal erbaceu, in prezent afectat de suprapasunat tocmai in arealul cel mai sensibil al intrării in aria protejată;
- o posibilitate reală de întreținere și protecție permanentă a plantelor ierboase, arbustive și arboricole - după caz - rare, interesante și chiar endemice;
- o protecție mai eficientă a faunei împotriva vânătorii ilegale, a braconajului;
- un aspect general estetic al rezervației - rezultat din întreținerea permanentă care să o scoată in evidență din ansamblul peisajului in care se inscribe;
- un plus de atractivitate pentru admiratori, vizitatori, cercetători;
- atingerea obiectivului real și anume acela stipulat in lege, care precizează faptul ca *"o arie naturala protejata are un rol stiintific si de educare a populatiei"*

In amenajarea rezervației ar trebui implicata si comunitatea locala. Publicul interesat de frumusețea locului si unicitatea lui ar avea astfel posibilitatea:

- unei cunoșteri mai bune a ariei protejate;
- unei înțelegeri mai profunde a problemelor de protecție a mediului;
- de a face comentarii, recomandări privind aspectele tehnice ale unui proiect ce urmează sa fie implementat;
- unei accețiuni a schimbărilor care urmează sa se producă in urma implementării proiectului respective;
- dobândirii unui sentiment de apartenență mai puternic si de responsabilitate fata de problemele de interes public.

2. Probleme conceptuale

In concepția noastră, Rapa Roșie reprezintă un spațiu geografic restrâns dar

unic care merita sa fie amenajat din considerente de ordin geologic, geomorfologic, botanic, istoric, turistic etc. După cercetări îndelungate de teren si întocmirea unui amplu studiu științific asupra ariei protejate, finalizat in anul 2005, consideram ca amenajarea este imperios necesară. In acest sens, vedem trei posibilități după cum urmează.

O prima variantă presupune începerea amenajării de la exterior spre interior, de la periferie spre centru, cu parcurgerea mai multor etape (faze).

A doua variantă presupune începerea lucrărilor din interior către exterior, dacă exista fondurile financiare necesare, astfel incat odată finalizate lucrările din aria protejată, aceasta să fie imediat conectata la utilitățile de care depinde din municipiul Sebes, aflat la circa 3 km distanță.

In fine, exista si o a treia posibilitate si anume amenajarea concomitentă, globală.

In cele ce urmează prezentam prima varianta.

1. Trebuie **reabilitate si modernizate caile de acces spre aria protejata**, drumul județean Sebeș - Daia Romana, drumul de câmp ce taie in diagonala zona de culturi agricole si se îndreaptă spre deschiderea naturala precum si drumul de câmp ce urmărește cursul râului Secașul Mare, după trecerea podețului peste pârâul Daia. Ar urma semnalizarea si marcajul prin sageti indicatoare la nivelulk standardelor europene. Acestea din urma pot fi amânate pana se parcurg toate celelalte faze.

2. Vizează concentrarea eforturilor pe aria protejata prin **realizarea împrejurii zonei** nucleu si a zonei tampon prin gard viu, gard de sârma impletită, gard de sarmă ghimpată ori combinat gard viu - gard de sarmă. Prin aceasta se urmărește limitarea la maxim a presiunii antropice necontrolate din afară. Aceasta incumbă prioritar identificarea surselor de finanțare aferente dupa care primul pas este împrejurirea zonei nucleu (10 ha) urmată apoi de zona tampon (15 ha).

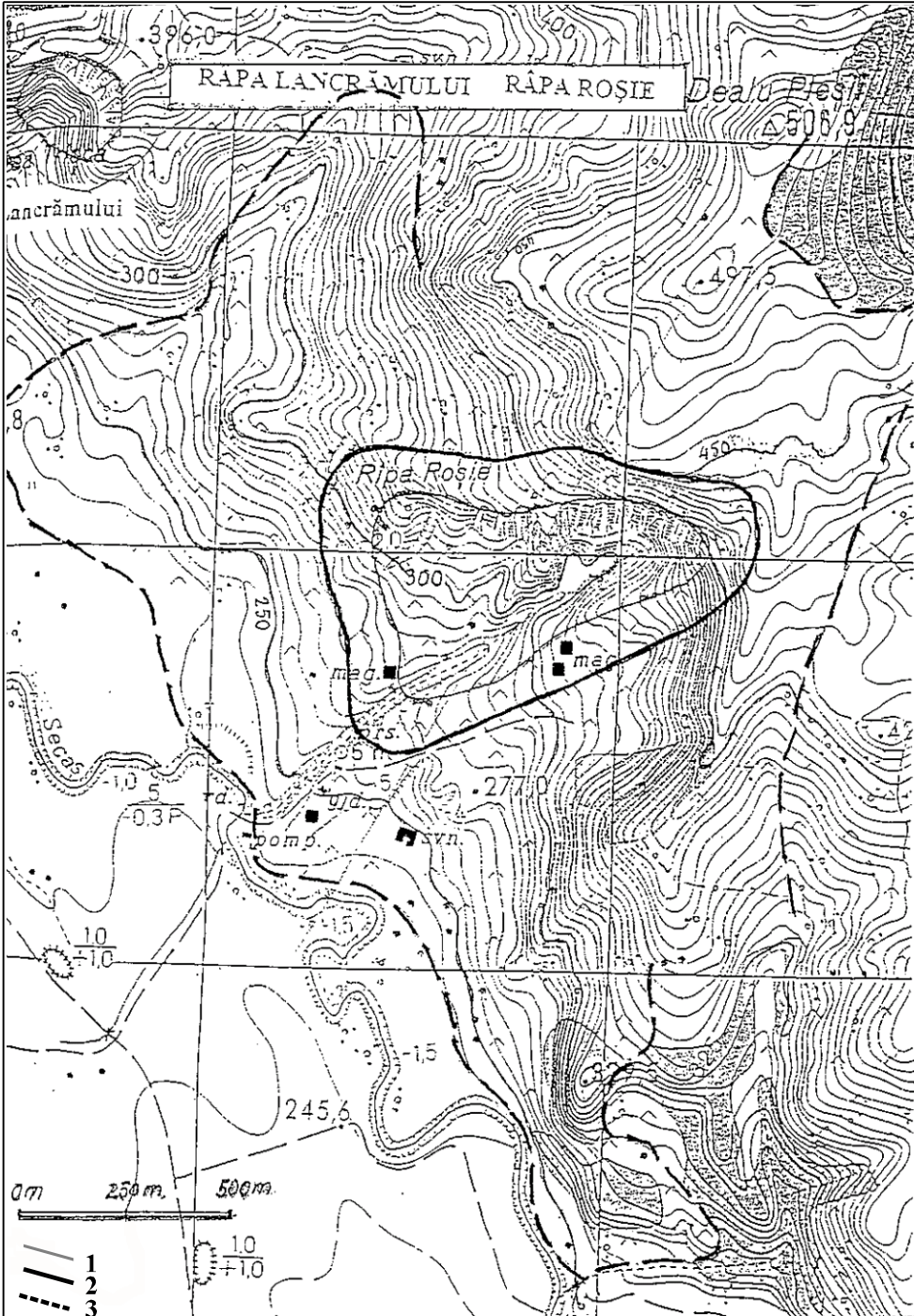

Fig. 1. Delimitarea rezervației pe harta topografică
 1- limita zonei de protecție integrală. 2-limita zonei tampon. 3-zona economică adiacentă

RÂPA ROȘIE - Date generale

Localizarea geografică	Altitudinea maximă	Altitudinea minimă	Lungimea frontului morfologic	Înălțimea deschiderii naturale	Culoarea	Anul înființării rezervației	Suprafața totală a rezervației*	Tipul rezervației	Obiectul ocrotirii
<ul style="list-style-type: none"> •în extremitatea S V a Pod. Secașelor •în apropierea confluenței Secașului Mare cu râul Sebeș •la circa 3 km NE de mun. Sebeș -Alba 	425 m	300 m	800 m	50-125 m	roșie - cărămiezie -violacee	1950	30 ha	geologico-geomorfologică și botanică	<ul style="list-style-type: none"> •formațiuni sedimentare neozoice, roșii-cărămizii •microforme spectaculoase de relief •rarități floristice

* Conform L. 5/2000 suprafața totală a rezervației este de 25 ha.

3. **Asigurarea pazei permanente** de către personalul Ocolului silvic Sebeș cu scopul de a menține integritatea împrejmurilor realizate până la momentul organizării structurilor administrative proprii ale rezervației.

4. **Construirea unui panou** impresionant ca mărime și estetic totodată, în locul celui actual - care arată deplorabil. Acest panou poate fi construit din beton sau cărămidă iar pe el trebuie să apară vizibil toate datele esențiale privind: *localizarea rezervației, tipul, mărimea, altitudinea, anul înființării, anul declarării ca monument al naturii, obiectul ocrotirii, calea de acces, distanța fata de municipiul Sebeș*. De asemenea este necesară o hartă a zonei în scopul orientării facile în teren. Alaturat acestor date esențiale se trec obligatoriu principalele interdicții privitoare la 3 aspecte de baza:

- activitatea de gospodărire a vanatului (L.654/2001 sicu respectarea Ordinului MAAP nr. 167 /2001);
- utilizarea rațională a pășunilor în zona tampon cu respectarea capacității de

suport raportată la numărul de animale și **activitățile de turism și educație**.

În legătura cu acest ultim aspect în zona tampon a rezervației sunt interzise:

- camparea la intamplare,;
- săparea de șanțuri în jurul corturilor turistice;
- aprinderea focului în fondul forestier;
- tăierea arborilor și arbuștilor;
- abandonarea deșeurilor de orice fel pe teritoriul rezervației;
- colectarea de specii de floră și faună;
- colectarea de roci din frontal morfologic precum și de specii fosilifere cu excepția celor colectate în scop științific,;
- distrugerea panourilor, indicatoarelor, semnelor de marcaj;
- pătrunderea în rezervație cu animale de companie etc.

5. Presupune **amenajarea estetică a intrării în rezervație**, prin construirea unui „parc” cu flori ornamentale, arbuști și arbori din ce în ce mai înalți, în trepte și străbătuți de alei în zig - zag cu scopul de a „eclipsa” momentan deschiderea naturală în sectorul

respectiv, după care odată parcurs acest sector umbros și relaxant (în sezonul estival), Rapa Roșie se va releva dintr-o dată vizitatorului în toată splendoarea sa.

6. Are în vedere **construirea aleilor și potecilor interioare**, care vor fi utilizate pentru vizitarea ariei protejate, indentificându-se punctele din teren care oferă cel mai facil acces și o bună vizibilitate sectorială și de ansamblu.

7. Vizează **construirea unor puncte de belvedere** în cele mai bune locuri, care să ofere o vedere de ansamblu asupra monumentului natural (unul pentru o vedere din față și alte două pentru vederi din lateral) dar și spre împrejurimi cum ar fi de pildă spre valea Sebeșului sau spre municipiul Alba Iulia.

8. Presupune **amenajarea unui loc special de campare**, situat la limita zonei tampon cu zona economică adiacentă și în imediată apropiere de râului Secașul Mare. Acest lucru este necesar în condițiile previzibile ale creșterii numărului de vizitatori în viitor.

9. Are în vedere **forarea unei fântâni** de adâncime în zona tampon, cu apă potabilă și amenajarea ei estetică. Fântâna trebuie betonată, placată cu gresie și prevăzută cu două robinete și canal de evacuare. Pe o plăcută informativă se va trece constructorul, beneficiarul, caracteristicile hidrotehnice ale fântânii (adâncime, debit etc.) precum și firma care analizează periodic calitatea apei potabile.

10. Este cel mai dificil de realizat, pentru că înseamnă **investiții în infrastructură** (construirea sediului administrației rezervației și conectarea lui la utilități: curent electric, apă curentă, canalizare etc.)

11. **Angajarea personalului** prin concurs (specialist, administrator, paznic etc.).

12. **Întocmirea regulamentului de funcționare** a ariei protejate care să cuprindă caracteristicile rezervației, normele de vizitare, și interdicțiile impuse de legile de mediu în vigoare.

13. **Realizarea iluminatului electric nocturn** cu ajutorul unor faruri de mare putere, instalate la baza abruptului. Efectul este unul de mare valoare estetică, relevând privitorului și pe timpul nopții culoarea deosebită și bogăția extraordinară a microformelor de relief.

14. **Realizarea unui film documentar**, științific la fața locului și apoi difuzarea lui pe mai multe canale, posturi de televiziune din țară pentru a face cunoscută imaginea adevărată a rezervației naturale Rapa Roșie de la Sebeș.

15. Continuarea **realizării de emisiuni folclorice** după modelul "La izvorul dorului" în scopul promovării imaginii sitului natural emblematic pentru mun. Sebeș.

16. Stabilirea prin hotărâre a Consiliului local Sebeș a unei **taxe de vizitare** a rezervației. Acesta trebuie să fie diferențiată (pentru elevi, studenți, adulți, pentru persoane cu mijloace de transport auto). De asemenea taxa trebuie să fie modică, adică să nu constituie o frustrare pentru vizitatori, să nu fie descurajantă. Acesta taxă ar urma să fie unic direcționată pentru dezvoltarea rezervației (Art. 23 OUG 236/2000 și L. 462/2001).

17. Vizează un aspect care ține de sectorul privat. Este vorba de construirea unor **puncte de observație moderne** în incintele hotelurilor "Dacia" și "Fan", dotate cu aparate optice de mărit, rotative. Acestea ar permite turistului să vadă detalii uimitoare din morfologia deschiderii naturale fără a se mai deplasa la fața locului.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Bleahu, M.; Bradescu, V.; Marinescu, I.: *Rezervații naturale geologice din România*, Edit. Tehnica, București, 1976.
2. Borza, Al.: *Monumentul natural Rapa Roșie de la Sebeș*, Natura, an XI, 5.
3. Buza, M.; Hozoc, I.: *Valea Sebeșului*, Edit Sport, Turism, București, 1985.
4. Buza, M. (coordonator):. *Studiul sistematic al rezervațiilor naturale din județul Alba*, Institutul de Geografie din cadrul Academiei, București, 1970;
5. Ciupagea, D.; Pauca, M.; Ichim, Tr.: *Geologia Depresiunii Transilvaniei*, Edit. Academiei, București, 1970.
6. Fleacă, Ioan: *Monumentul natural Rapa Roșie - privire generală*, rev. PANGEEA, nr.6, Edit. Aeternitas, Alba Iulia, 2006.
7. IA. *Habitata din România*, Edit. Tehnica, Silvana București, 2005.